

Trh práce a politika zaměstnanosti

Zuzana Hrdličková

Trh práce a politika zaměstnanosti

Ing. Zuzana Hrdličková

Email: z.hrdlickova@mail.muni.cz

Konzultační hodiny:

Po 14:30 – 15:30

Kancelář 602 (6. patro)

Trh práce a politika zaměstnanosti

Podmínky ukončení předmětu

1. Obor Hospodářská politika

(podrobněji soubor „Podmínky absolvování předmětu Trh práce a politika zaměstnanosti“ ve Studijních materiálech)

A. Podmínky připuštění ke zkoušce:

- a) Aktivní účast na seminářích** (hodnocení: splněno/nesplněno)
- b) Odevzdání a prezentace seminárních práce** (30 % konečné známky)

B. Zkouška

- a) Test z probírané látky na přednáškách a seminářích** (30 % konečné známky)
- b) Esej na určené téma** (40 % konečné známky)

⇒ Všechny „ukazatele“ musí dosáhnout minimálně 60 % !!!!!

Trh práce a politika zaměstnanosti

Podmínky ukončení předmětu

2. Obor Evropská, hospodářská, správní a kulturní studia

A. Zkouška

- a) Test z probírané látky na přednáškách (50 % konečné známky)
- b) Esej na určené téma (50 % konečné známky)

= > Všechny „ukazatele“ musí dosáhnout minimálně 60 %

!!!!

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

Charakteristika:

- ▶ Vystupuje na něm velký počet kupujících a prodávajících.
- ▶ Práce je homogenní.
- ▶ Pracovníci jsou mobilní.
- ▶ Na trhu existuje dokonalá informovanost.

Poptávka po práci je tzv. **poptávkou odvozenou**.

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.1 Příjmové veličiny v analýze trhu práce

A. Příjem z mezního produktu práce představuje změnu celkového příjmu firmy způsobenou změnou objemu použité práce o jednotku

$$\text{MRPL} = \Delta \text{TR} / \Delta L$$

$$\text{MRPL} = \text{MRA} * \text{MPPL}$$

⇒ příjem z mezního produktu práce je dán jejím mezním fyzickým produktem a tržní cenou produktu, který vyrábí.

B. Příjem z průměrného produktu práce představuje příjem připadající na jednotku použité práce

$$\text{ARPL} = \text{TR} / L$$

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.2 Nákladové veličiny v analýze trhu práce

A. Mezní náklady na faktor práce představují změnu celkových nákladů firmy způsobenou změnou objemu použité práce o jednotku

$$MFCL = \Delta TC / \Delta L$$

$$MFC_L = \frac{\Delta TC}{\Delta L} = \frac{\Delta(w * L)}{\Delta L} = w + L * \frac{\Delta w}{\Delta L}$$

B. Průměrné náklady na faktor práce představují náklady na jednotku práce použité ve výrobě

$$AFCL = TC / L = w * L / L = w$$

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

Základem pro její odvození je „zlaté pravidlo maximalizace zisku“ :

$$MRPL = MFCL$$

Při řešení optimálního množství práce se celá problematika rozpadá na 3 základní situace:

- *firma prodává výstup na dokonale konkurenčním trhu a kupuje práci na dokonale konkurenčním trhu*
- *firma prodává svůj výstup na nedokonale konkurenčním trhu a kupuje práci na dokonale konkurenčním trhu*
- *firma prodává svůj výstup na nedokonale konkurenčním trhu a kupuje práci na nedokonale konkurenčním trhu*

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

Je typická přítomnost tak velkého počtu firem poptávajících práci, že žádná z nich nemůže cenu kupované práce ovlivnit

Existuje dvojí chápání individuální nabídky práce:

- nabídka práce jediné firmě (tj. z hlediska jednoho poptávajícího)
- nabídka práce jednoho člověka (tj. z hlediska jednoho nabízejícího)

Individuální nabídka práce – nabídka práce jedné firmě

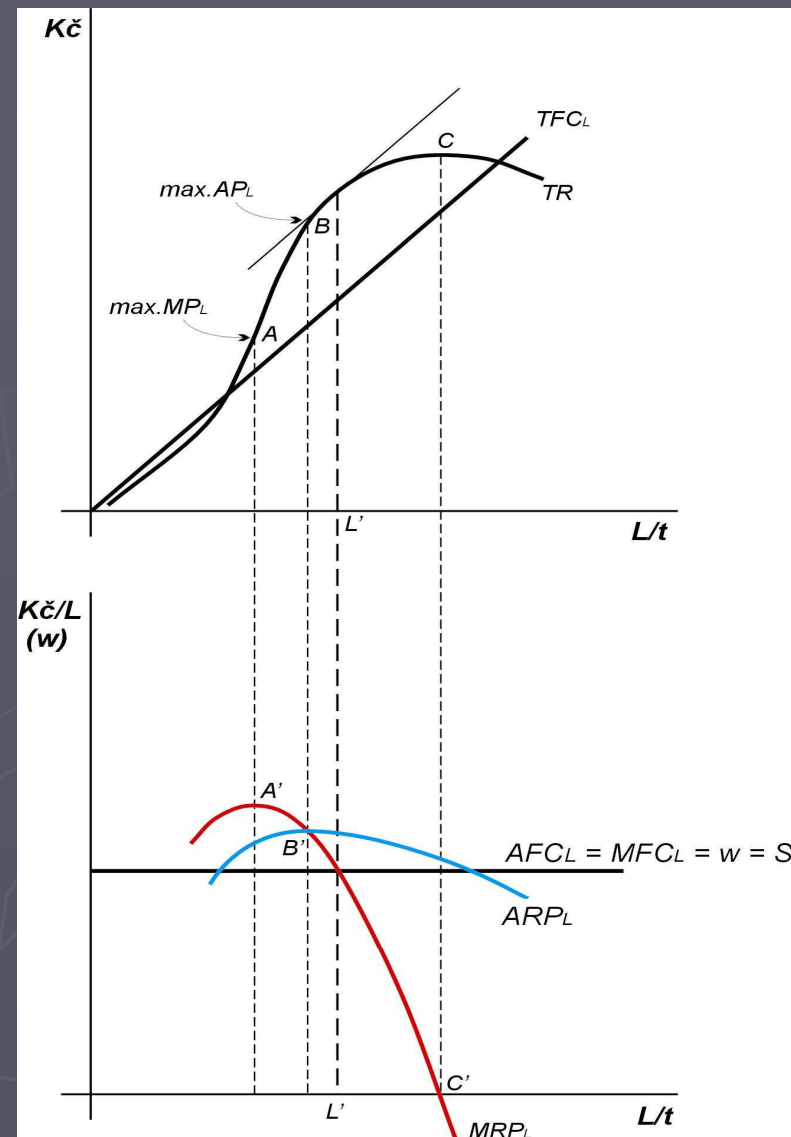
1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

1.3.1.1 Poptávka firmy po práci v krátkém období

- grafické odvození $MRPL$ z funkce TR a $MFCL$ z funkce $TFCL$ a určení optimálního množství najímané práce

Optimální množství práce najímané firmou v krátkém období

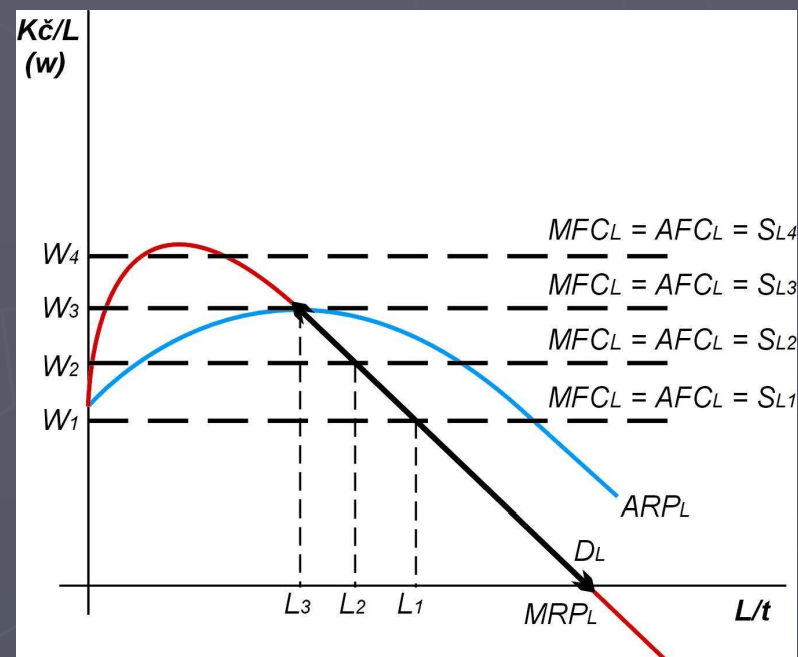
1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

1.3.1.1 Poptávka firmy po práci v krátkém období

= klesající část křivky $MRPL$ zhora ohraničená křivkou $ARPL$

Poptávka firmy po práci v krátkém období

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

1.3.1.2 Poptávka firmy po práci v dlouhém období

- odvození na základě izokvantové analýzy
- výchozím předpokladem odvození je změna w

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

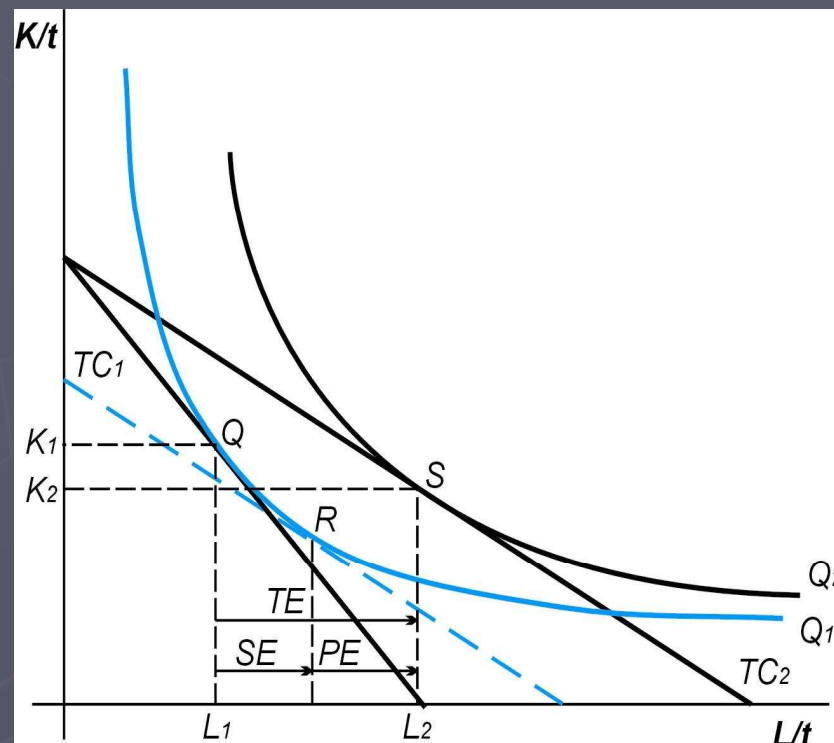
1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

1.3.1.2 Poptávka firmy po práci v dlouhém období

Celkový efekt změny mzdové sazby můžeme rozdělit na tři dílčí efekty:

- substituční efekt,
- produkční efekt a
- nákladový efekt

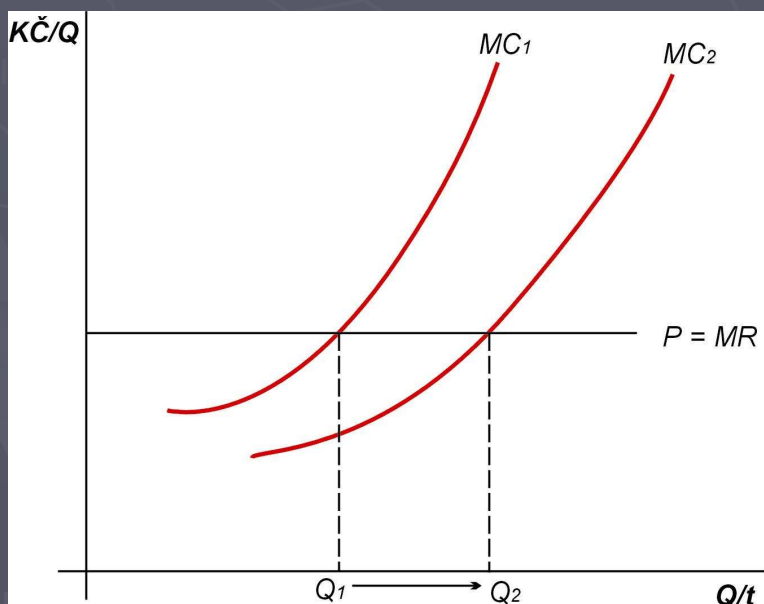
Substituční a produkční efekt poklesu mzdové sazby

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

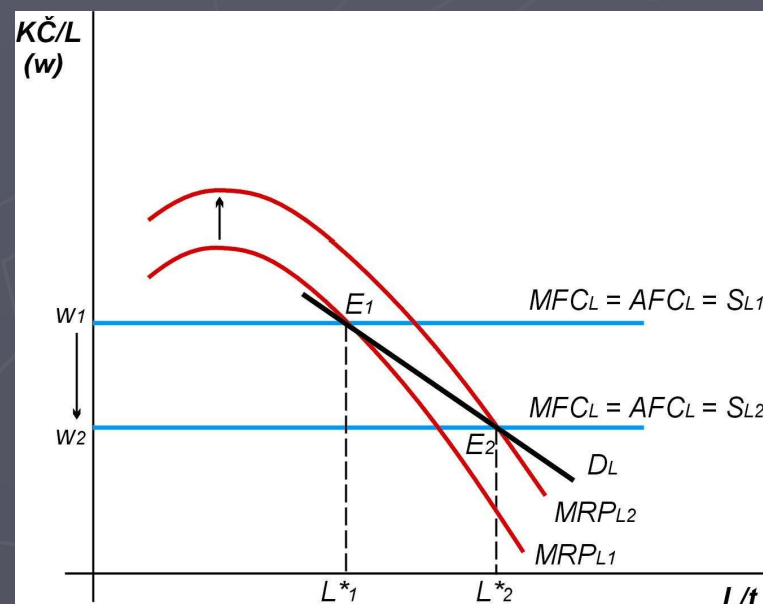
1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

1.3.1.2 Poptávka firmy po práci v dlouhém období

Nákladový efekt poklesu mzdové sazby

Dlouhodobá poptávka dokonale konkurenční firmy na dokonale konkurenčním trhu práce

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

1.3.1.3 Faktory ovlivňující poptávku firmy po práci

- ▶ cena práce, jejíž změna způsobuje pohyb podél dané křivky poptávky
- ▶ ostatní faktory, které vyvolávají posun celé křivky poptávky

a) Cenová elasticita poptávky po práci (eDL):

$$eDL = \Delta L/L / \Delta w/w$$

b) Křížová elasticita poptávky po práci:

$$eDL = \Delta L/L / \Delta r/r$$

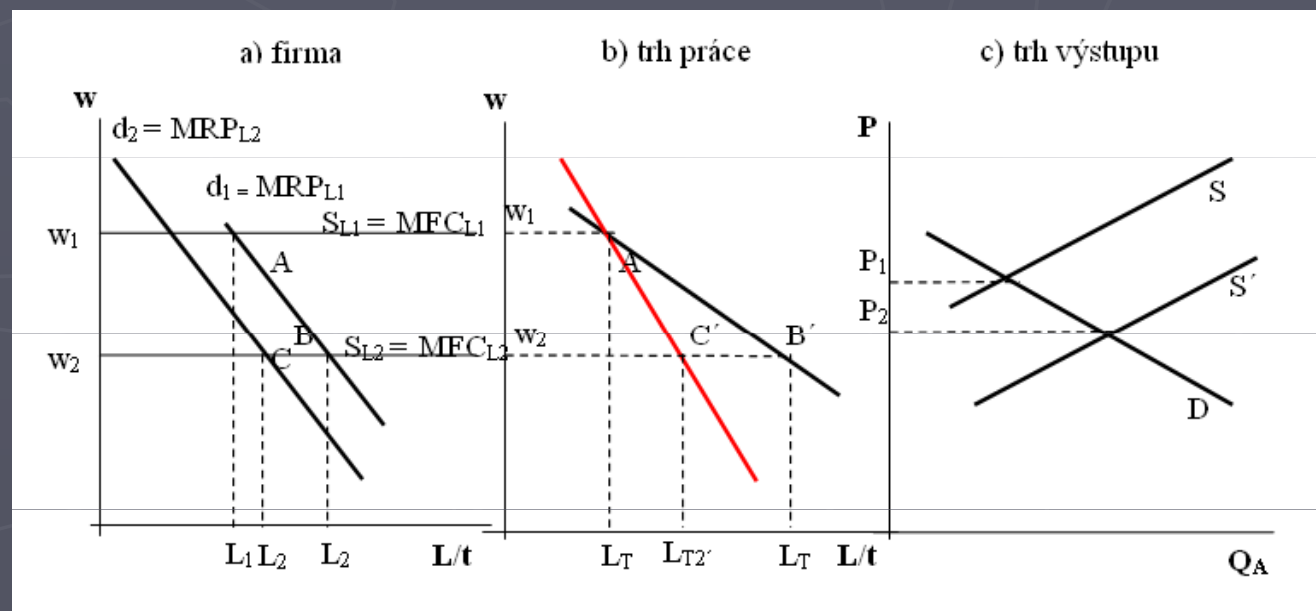
1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.1 Poptávka firmy, prodávající svůj výstup na dokonale konkurenčním trhu

1.3.1.4 Tržní poptávka po práci

- poptávka všech firem po práci
- není definována jako horizontální součet individuálních poptávkových křivek!!

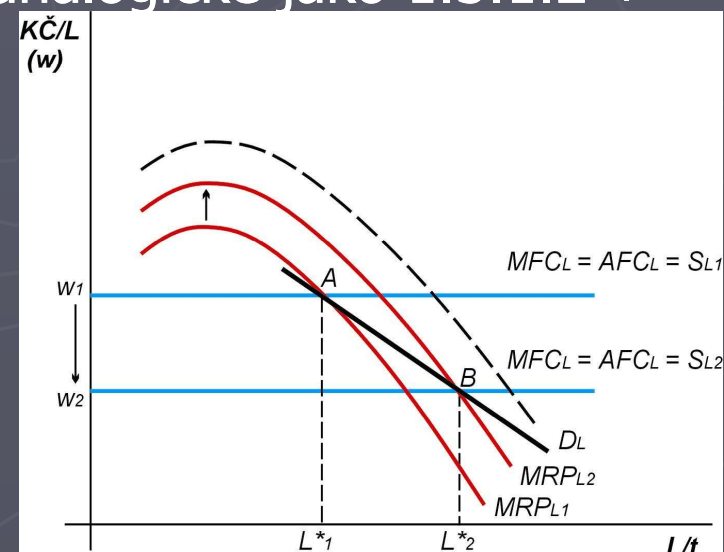
Formování tržní poptávky po práci

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.3 Poptávka na trhu práce

1.3.2 Poptávky firmy, prodávající výstup na nedokonale konkurenčním trhu

- a) Krátkodobá poptávka po práci – odvození analogické jako 1.3.1.1
- b) Dlouhodobá poptávka po práci – odvození analogické jako 1.3.1.2 + **příjmový efekt**

- c) Tržní poptávka po práci - odvození analogické jako 1.3.1.4

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.4 Nabídka práce

= **individuální nabídka práce jednoho člověka** (tj. z hlediska jednoho nabízejícího)

- odvození individuální nabídky vychází z analýzy chování spotřebitele
- spotřebitel volí mezi kombinací práce a volného času, tak aby maximalizoval svůj užitek, při čemž jeho rozpočtovým omezením počet hodin jednoho dne
- $L+H=24$
- $U=f(C,H)$
- Rovnice rozpočtového omezení: $C=w*(24-H)$

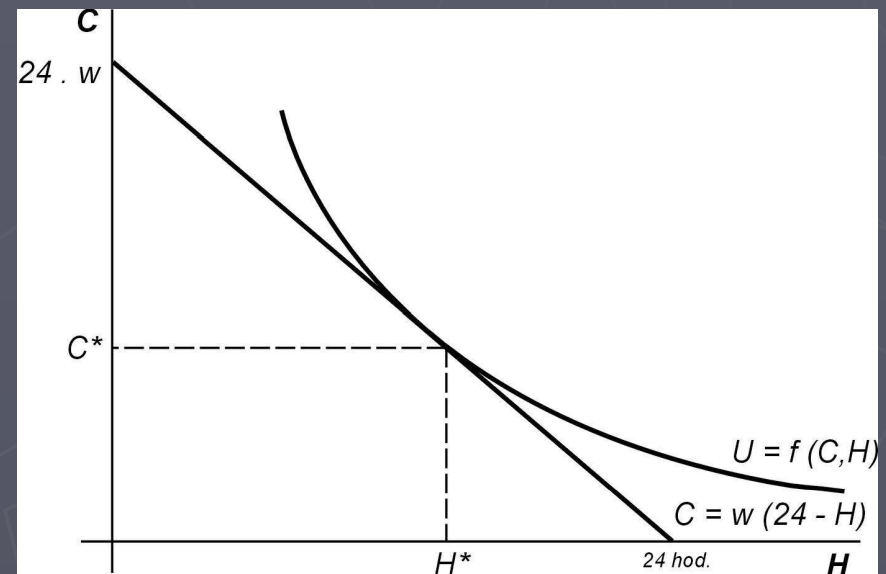
1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.4 Nabídka práce:

1.4.1 Individuální nabídka práce

Aby jednotlivec při dané reálné mzdové sazbě maximalizoval svůj užitek, měl by pracovat tolik hodin, aby se mezní míra substituce volného času spotřebou rovnala mzdové sazbě (w).

$$w = MRS = \frac{\Delta U / \Delta H}{\Delta U / \Delta C}$$

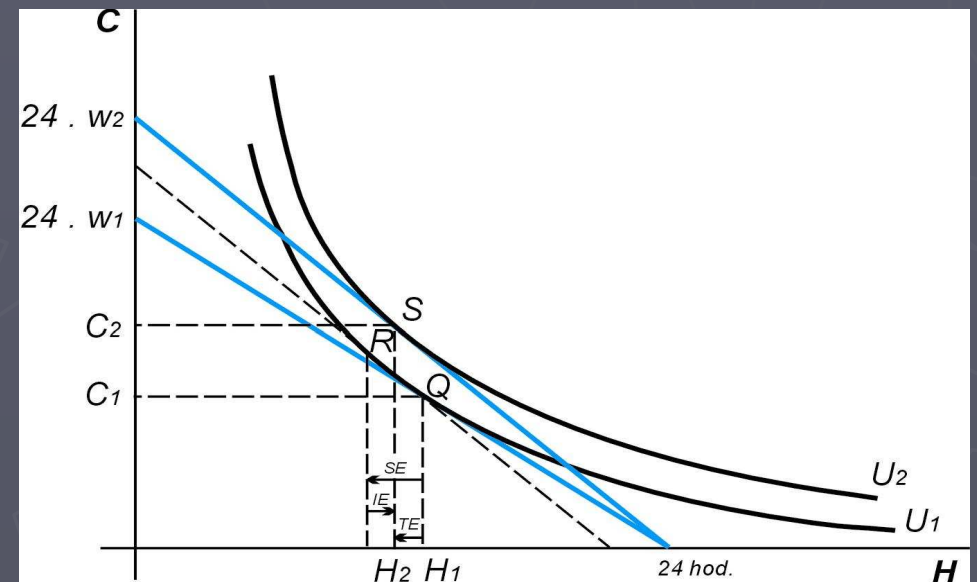
Optimální rozložení 24 hodin mezi prací a volný čas

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.4 Nabídka práce:

1.4.1 Individuální nabídka práce

- ▶ Celkový efekt (TE)
- ▶ Substituční efekt (SE)
- ▶ Důchodový efekt (IE)

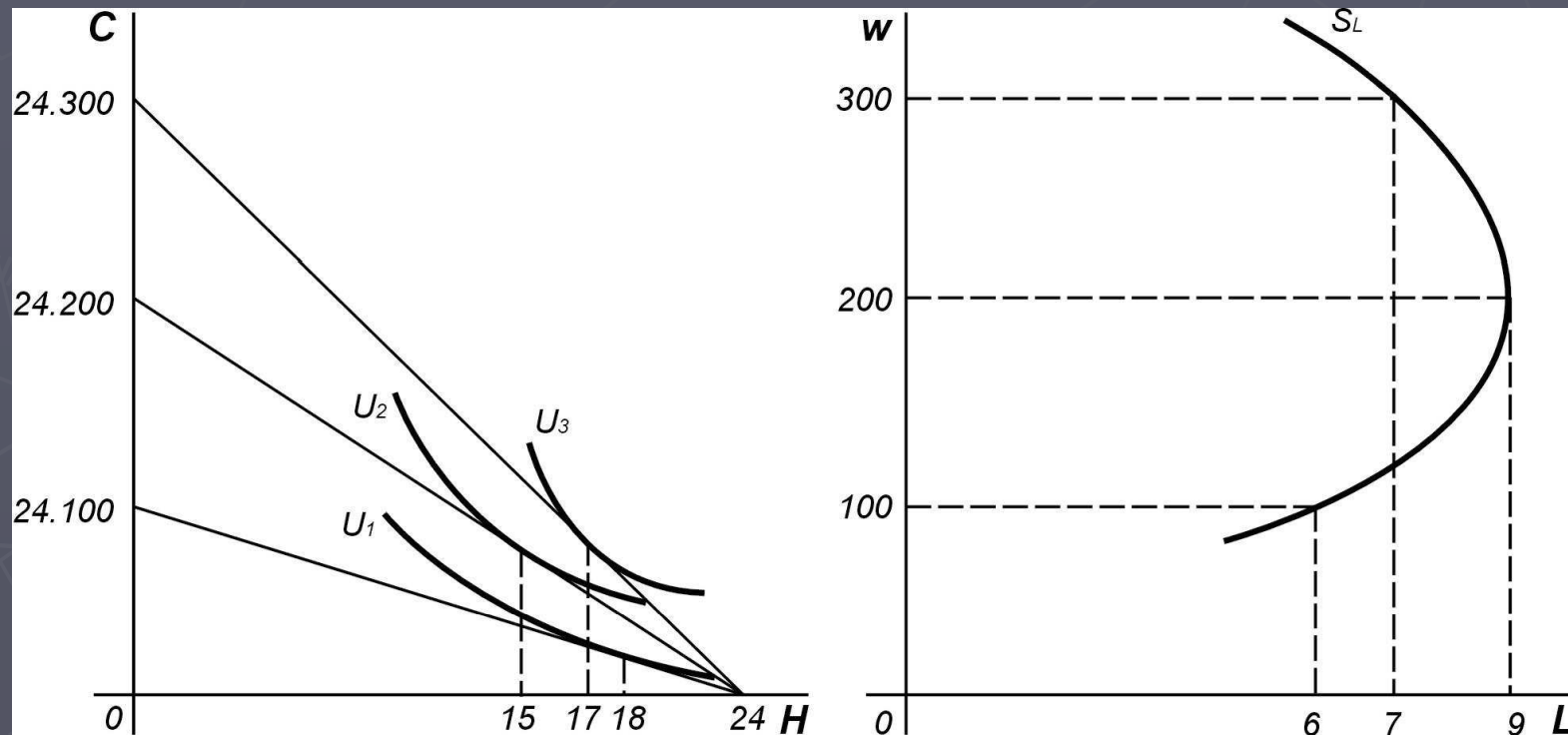

Vliv změny reálné mzdové sazby na rozložení času jednotlivce ($SE > IE$)

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.4 Nabídka práce:

1.4.1 Individuální nabídka práce

Odvození individuální nabídky práce

1. DOKONALE KONKURENČNÍ TRH PRÁCE

1.4 Nabídka práce:

1.4.2 Tržní nabídka práce

- vzniká horizontálním součtem všech individuálních křivek nabídky práce
- není zpětně zakřivená a to z těchto důvodů:
 - každý jednotlivec, který již na tomto trhu je, bude zvětšovat nabízené množství práce
 - na daný trh práce přichází větší počet jednotlivců nabízejících práci